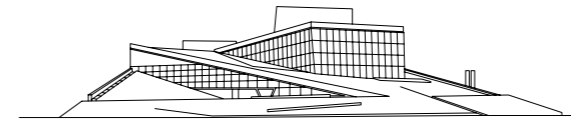

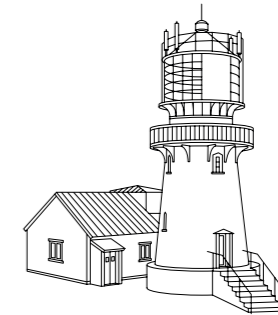
INLEIDING

P. 7

OSLO

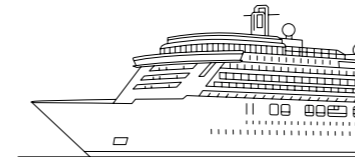
P. 10

HET ZUIDEN

SØRLANDET EN TELEMARK

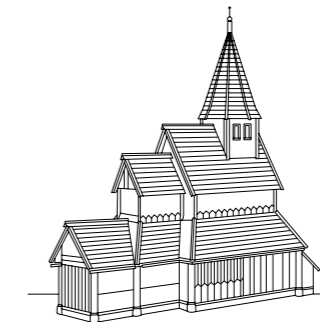
P. 40

BERGEN

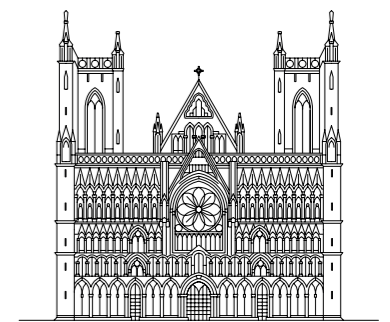
EN DE FJORDEN

P. 68

**DE FJORDEN IN
HET WESTEN**

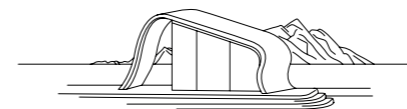
P. 98

HET MIDDEN

EN TRONDHEIN

P. 128

DE LOFOTEN

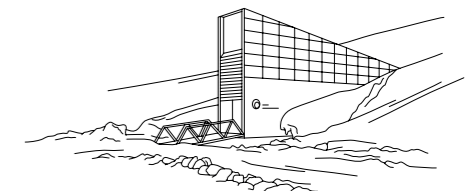
EN VESTERÅLEN

P. 158

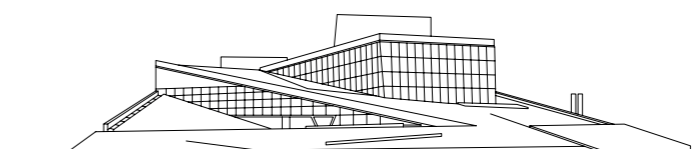
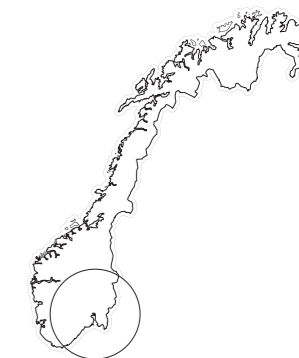
FINNMARK

P. 190

SPITSBERGEN

P. 222

EEN DYNAMISCHE HOOFDSTAD

OSLO

De levendige en bescheiden Noorse hoofdstad
is een tussenstop waard om de vele
musea en gezellige terrassen te ontdekken.

P.10

Tijdens de bouw van het Barcode-project op het oude haventerrein in de wijk Bjørvika werden negen schepen uit de zestiende eeuw opgegraven.

RECHTS

In de Telthusbakkenstraat, beroemd om zijn achttiende-eeuwse gebouwen, staan bloemen langs een oud houten huis.

Oslo is de snelst groeiende hoofdstad van Europa en de veranderingen van de laatste jaren hebben daartoe bijgedragen: van een sobere, industrieel georiënteerde stad is Oslo een aangename en zeer dynamische metropool met een rijk cultureel leven geworden.

Na de opening van de opera van Oslo in 2008 heeft de haven van Bjørvika met de opening van de Deichman-bibliotheek in 2020 en het Munch-museum in 2021 een ware transformatie ondergaan. De voormalige containerhaven is radicaal veranderd en verwelkomt nu op lange zomeravonden vele voetgangers. De terrassen aan de rand van de fjord trekken Osloërs aan die komen zwemmen, genieten van een sauna of uit eten gaan voordat ze gaan feesten. De naburige wijk Aker Brygge, een voormalige scheepswerf, heeft ook een grote verandering ondergaan en herbergt sinds 2022 het nieuwe Nationaal Museum, waar onder meer een van de vijf versies van Edvard Munchs beroemde *Schreeuw* wordt tentoongesteld.

Het geringe autoverkeer in de stad kan voor bezoekers als een verrassing komen: het beleid van de laatste jaren heeft het gebruik van de auto sterk ontmoedigd en de inwoners aangemoedigd het openbaar vervoer te nemen of te voet of met de fiets te reizen. Het uiteindelijke doel is een autovrije binnenstad. Vandaar de ontwikkeling van talrijke voetgangersgebieden waar het aangenaam wandelen is terwijl men het hart van Oslo ontdekt.

De natuur is nooit ver van de hoofdstad, die wordt omgeven door bossen en heuvels. Weg van het centrum kun je naar de skischans Holmenkollen voor een panoramisch uitzicht over Oslo, zijn fjord en de vele eilanden. Aan de noordkant van de heuvel ligt het Oslo Vinterpark, bereikbaar met de metro, waar je kunt skiën op een van de achttien pisten en gebruik kunt maken van de skiliften, zelfs 's nachts. Maar van al het groen in de stad is het Frognerpark misschien wel het aangenaamst. Osloërs komen hier graag sporten, wandelen of picknicken met vrienden.

De Oslofjord, die grenst aan het stadscentrum, biedt ook een breed scala aan activiteiten: zeekajakken, zwemmen, wandelen enzovoort. Van alle Europese hoofdsteden heeft Oslo ongetwijfeld de meest toegankelijke natuur. En de stad is de omweg zeker waard, al was het maar om je onder te dompelen in de Noorse cultuur, het land via zijn vele schilders beter te leren kennen en de hartslag van de hoofdstad te voelen voordat je de vrije natuur intrekt.

GESCHIEDENIS

VIKINGOPGRAVINGEN

WAARDEVOLLE GETUIGENIS VAN HET VERLEDEN

Bij opgravingen in de Oslofjord in het begin van de twintigste eeuw werd een zeer goed bewaard gebleven Viking-schip (een drakkar) opgegraven.

De reputatie van de Vikingen is bekend. Om hun expeditie uit te voeren en zo een deel van Europa te terroriseren, beschikten zij over een geducht wapen: de langschepen of drakkars. Dit waren voor die tijd uitzonderlijke schepen, waarmee de Vikingen zich snel konden verplaatsen en in staat waren de kloosters en abdijen van Ierland en Groot-Brittannië te plunderen.

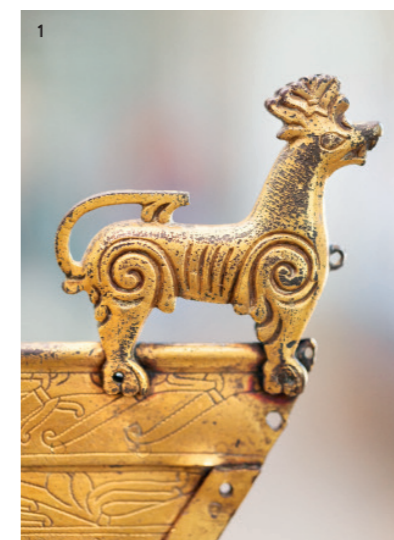
De Vikingen noemden christenen de 'volgelingen van het witte kruis'. Ze deinsden er niet voor terug om graven te plunderen, omdat ze het christendom als een bedreiging zagen voor hun eigen geloof. Hun talrijke veroveringen in Europa kunnen mede worden verklaard door de snelgroeiende bevolking, die werd gestimuleerd door polygamie. Nakomelingen werden aangemoedigd hun geluk in het buitenland te beproeven in plaats van het eigen land in steeds kleinere percelen te verdelen. Hoewel er over dit volk van handelaren, ontdekkingsreizigers en zeerovers nog veel mysteries bestaan, hebben recente opgravingen meer onthuld over hun rituelen en cultuur.

In 1903 ontdekte een boer een bijna intacte drakkar in een grafheuvel bij Oseberg, ten zuiden van Oslo. De modder eromheen had het hout door de eeuwen heen geconserveerd. Het schip is nu te zien in het Vikingschepenmuseum in Oslo en bestaat

ondanks een restauratie nog voor 95% uit het oorspronkelijke hout. Volgens deskundigen is het 22 meter lange en 5 meter brede schip (gebouwd van eikenhouten planken) in 820 gebouwd en kon het een maximumsnelheid van 10 knopen halen. In de boot werden de lichamen van twee vrouwen aangetroffen. Volgens historici moeten zij tussen de vijftig en tachtig jaar oud zijn geweest en een belangrijke rang hebben bekleed, want dit type grafschip was voorbehouden aan krijgers, clanleiders en hun familie.

De graven werden vaak gevuld met voedsel en sieraden, maar ook met voor de gelegenheid geofferde dieren. Soms boden bedienden zich aan om de overledenen te begeleiden op hun reis naar het hiernamaals. In dit schip werden zes honden, twee koeien, vijftien paarden, een kar, gereedschap, lakens en vijf bedden gevonden. De objecten van waarde waren geroofd, wat wellicht verklaart waarom ook een deel van de botten is verdwenen.

Deze ontdekking is een belangrijke getuigenis van het verleden en stelt ons in staat ons het leven van de Vikingen beter voor te stellen. We weten dat hun expeditie hen via de vallei van de Seine naar Parijs leidde en dat zij tussen 845 en 885 de stad meerdere malen aanvielen, aangetrokken door de rijkdommen.

1/ OVERBLIJFSEL VAN EEN SCHIP

Een scheepswindwijzer van een vergulde koperlegering uit 1000-1050. Museum voor Cultuurgeschiedenis van Oslo.

2/ OORLOGSKUNST

Versierd zwaardgevest en gesmeed lemmet. Gemaakt in het buitenland rond 800-1000.

3/ SCHIP VAN OSEBERG

De drakkar van Oseberg werd gevonden onder een grafheuvel in een uitzonderlijk goed bewaard gebleven staat.

4/ NEUSHELM

Deze gevechtshelm is typisch voor de middeleeuwse bewapening in Noord-Europa. Een metalen plaat beschermt de neus en de ogen.

5/ GOUDEN SPOOR

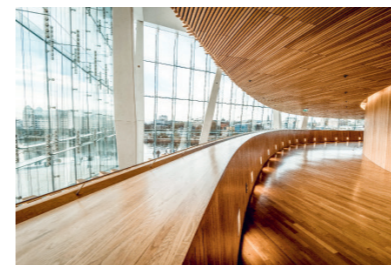
Bovenste deel van een gouden spoor gevonden in een boerenveld in 1887. De complexe versiering bestaat uit gouden filigraan en gesoldeerde korrels die zeer fijne motieven voorstellen.

ARCHITECTUUR

OSLO EN ZIJN
ARCHITECTUUR

DEICHMAN-BIBLIOTHEEK

Deze bibliotheek, ontworpen door Lund Hagem Architects en Atelier Oslo in samenwerking met ingenieursbureau Bollinger+Grohmann, is een van de modernste van Europa. Het gebouw is meerdere malen bekroond voor zijn architectuur.

OPERA VAN OSLO

Het interieur van de opera van Oslo is geïnspireerd op de Noorse natuur.

GAMLE RÅDHUS

Hier worden de hele dag typisch Noorse gerechten geserveerd.

MUNCHMUSEUM

Gelegen aan de rand van de fjord, herbergt dit museum Munchs beroemde *Schreuw*.

PAULUS KIRKE

Deze bakstenen kerk in neogotische stijl werd in 1892 ingewijd.

STORTINGET

Het Noorse parlamentsgebouw werd ontworpen door Emil Victor Langlet en voltooid in 1866. Het is een combinatie van verschillende Franse en Italiaanse stijlen.

BARCODE PROJECT

Het Barcode-project is een groep gebouwen in Bjørvika.

BISPEVIKA

Bispevika is een nieuwe woonwijk gebouwd op het voormalige haven terrein van de stad.

STATOIL

De kantoren van de Noorse oliemaatschappij Statoil onderscheiden zich door hun moderne architectuur.

ACHTERGROND

PERMAFROST

De permafrost bedekt meer dan twintig procent van het landoppervlak van het noordelijk halfrond, voornamelijk in het noordpoolgebied, maar ook in de bergketens.

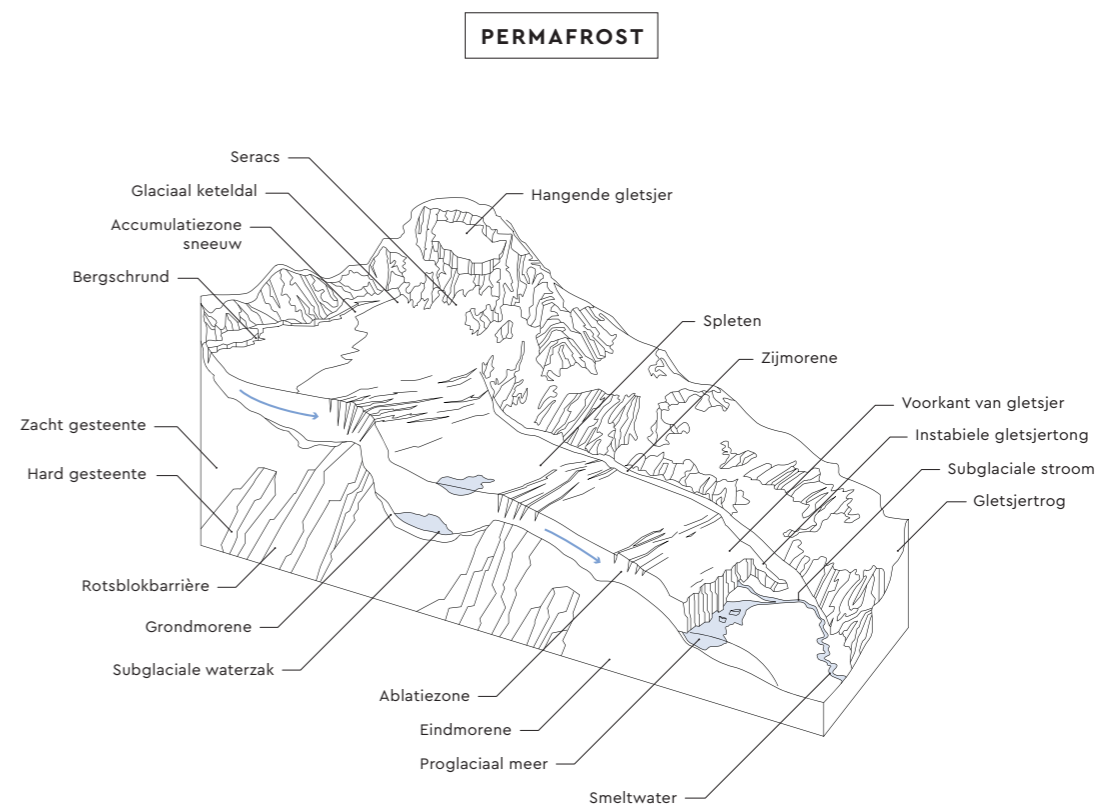
Permafrost is een geologische term voor grond waarin de temperatuur meer dan twee jaar achtereen onder 0 °C blijft. Dit komt voornamelijk voor in de Arctische gebieden, waaronder Groenland, Siberië, Alaska en Spitsbergen.

Permafrost bestaat uit drie thermische lagen: de bovenste laag wordt de 'actieve laag' genoemd, omdat deze in de zomer ontdooit. Deze laag is meestal enkele centimeters tot enkele decimeters dik. De volgende laag is de permafrost in strikte zin. De temperatuur ervan ligt altijd onder het vriespunt, hoewel er seizoensgebonden schommelingen zijn. De derde laag tot slot kan enkele honderden meters dik zijn, zelfs tot duizend meter in het Verkhojanskgebergte in Oost-Siberië. In deze diepe laag stijgt de temperatuur naar beneden toe onder invloed van geothermische stromen en bereikt 0 °C aan de ondergrens van de permafrost.

De permafrost, die nauw verbonden is met klimaatverandering, wordt door een wereldwijd netwerk van onderzoekers nauwlettend in de gaten gehouden als indicator van de opwarming van de aarde. Smeltende permafrost kan leiden tot het vrijkomen van methaan en kooldioxide, de overblijfselen van rottende planten en dieren die al duizenden jaren in het ijs vastzitten. Geschat wordt dat er circa 1500 miljard ton CO₂ in de Arctische permafrost vastgelegd is. Ter vergelijking: menselijke activiteiten veroorzaakten in 2019 de uitstoot van 43 miljard ton CO₂-equivalent.

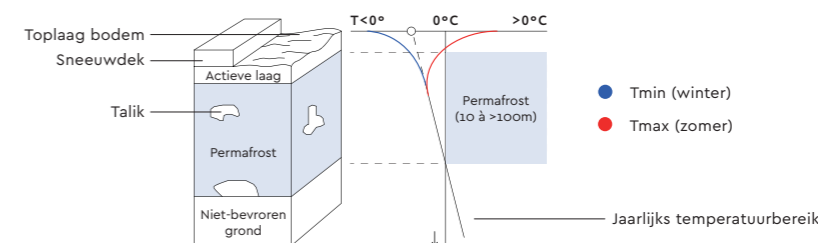
Het smelten van de permafrost heeft nu al gevolgen voor de bevolking van de Arctische gebieden: in Siberië moeten sommige gebouwen die op deze grond zijn gebouwd, worden verlaten omdat ze te instabiel zijn geworden. Op Spitsbergen zijn in Longyearbyen de meeste gebouwen op palen gebouwd die zo'n tien meter in de grond en in de rotsen zijn geslagen. Maar soms zijn de constructies die de water- en gasleidingen omhooghouden niet bestand tegen de dooi van de permafrost die in de zomer plaatsvindt. In Lapland vormen zich waterzakken, waardoor het voor rendieren moeilijk wordt om op de toendra te grazen.

De laatste jaren heeft de smeltende permafrost ook overblijfselen uit de laatste ijstijd vrijgegeven: archeologen hebben pijlpunten ontdekt die duizenden jaren geleden door jagers werden gebruikt en ook dieren die in het ijs bevroren waren, soms in een uitzonderlijk goede staat. In Oost-Siberië duiken wolharige mammoeten op langs de kust van de Laptevzee. Russen brengen er de zomermaanden door om hun slagstanden te verzamelen, waarvan het ivoor zeer gewaardeerd wordt door Chinese verzamelaars. Ook andere dieren, zoals leeuwenwelpen, een jonge wolharige neushoorn en een minstens 25.000 jaar oude holenbeer, zijn uit de Siberische grond gekomen.

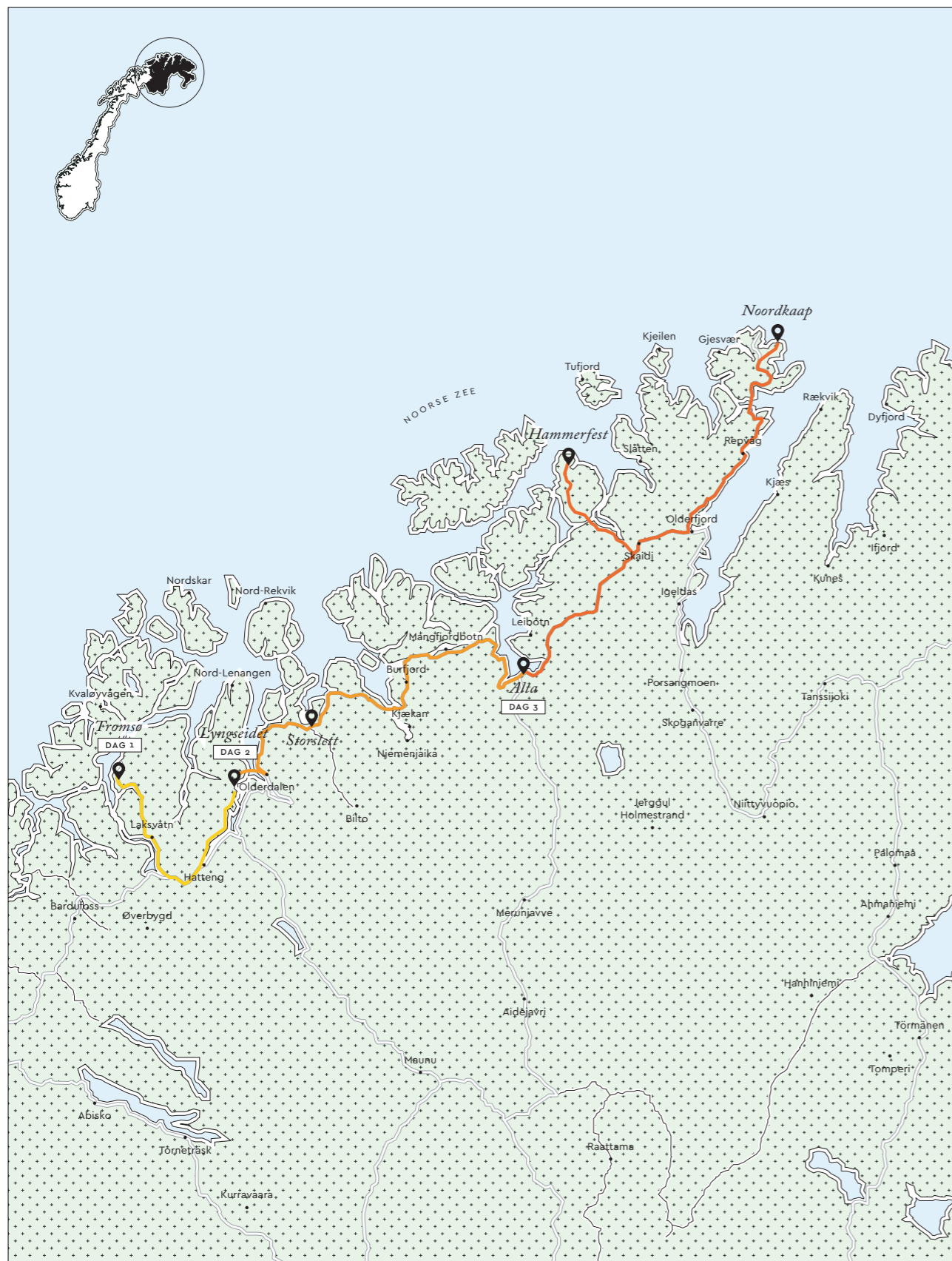
PERMAFROST EN ROTSGLETSJERS

Rotsgletsjers duiden op permafrost, omdat hun kenmerkende morfologie het resultaat is van een mengsel van rotspuin en ijs.

WERKING VAN PERMAFROST

De vorming en de diepte van de permafrost hangen af van het klimaat waarin het voorkomt en met name van het jaarlijkse temperatuurbereik van de omgeving. De actieve laag is de oppervlaktelaag met een temperatuur boven 0 °C in de zomer, dit in tegenstelling tot de permafrost, die nooit ontdooit.

ROUTES

VAN TROMSØ NAAR DE NOORDKAAP

Het is lang rijden naar de Noordkaap, het noordelijkste punt van het Europese continent. Maar de landschappen en de sfeer aan het einde van de wereld maken de vele kilometers meer dan goed.

DAG 1: VAN TROMSØ NAAR DE LYNGEN ALPEN

Tromsø, de hoofdstad van het hoge noorden, staat bekend als de 'poort naar de Noordpool'. Ooit was het het vertrekpunt van de grote poolexpedities, nu is het de thuisbasis van vele studenten aan zijn beroemde universiteit. Die is onder meer gespecialiseerd in de studie van Arctische verschijnselen. Terwijl het noorderlicht in de winter te zien is, kun je in de zomer met de kabelbaan naar de berg Storsteinen om naar de middernachtzon te kijken. De stad is ook een uitstekend basiskamp om de omgeving te verkennen en een boottocht te maken om orka's en walvissen te zien. Die worden aan het begin van de winter door scholen haring naar de fjorden gelokt.

DAG 2: VAN DE LYNGEN ALPEN NAAR ALTA

Aan bergen is er in Noorwegen geen gebrek, maar om te skiën gaan veel Noren naar de Lyngen Alpen met hun adembenemende pisten. Aan

de andere kant van de fjord biedt de E6 een aangenaam uitzicht op dit gebergte, alvorens verder te gaan naar Alta. Onderweg kunnen wandelaars de afslag nemen naar het nationaal park Reisa, een van de wildste en meest afgelegen parken van het land. In Alta tonen duizenden rotstekeningen van 2000 tot 6000 jaar geleden taferelen uit het dagelijks leven van de eerste bewoners van de regio. Langschepen, rendieren, beren en jachttaferelen zijn enkele voorbeelden van de vele rotstekeningen op deze plek, die op de Werelderfgoedlijst van de Unesco staat. De omgeving biedt een scala aan activiteiten, van rijden met hondensleeën tot vissen op wilde zalm in de rivier de Alta en alpensneeuwhoenders spotten.

DAG 3: VAN ALTA NAAR DE NOORDKAAP

Op weg naar de Noordkaap! Onderweg steken talloze halfwilde rendieren zonder waarschuwing de weg over. In deze einde-van-de-wereldsfeer kun je een uitstapje naar Hammerfest maken om de houten hut van Storfjellet te

bezoeken en deze plaats met 10.000 inwoners verkennen. De meeste inwoners werken in de aardgaswinning. Het gas wordt via een pijpleiding van 143 kilometer rechtstreeks aangevoerd uit het gasveld 'Sneeuwwitje' in de Barentszee. Verder onderweg naar de Noordkaap wordt het landschap gekenmerkt door kleine vissersdorpjes. Voor hobbyvissers is een tochtje naar zee om de beroemde koningskrab proberen te vangen een aanrader. Oorspronkelijk afkomstig uit Alaska en in de jaren zestig door de Sovjet-Unie geïntroduceerd in de regio Moermansk, heeft deze soort zich sindsdien langs de Noorse kust verspreid en in de jaren negentig het gebied van de Noordkaap bereikt. Als je eenmaal de beroemde Noordkaap hebt bereikt, kunnen de echte volhouders naar Knivskjelodden gaan, de echte geografische Noordkaap. Daar moet je wel wat voor doen, want het is een wandeling van negen kilometer heen om er te komen en dezelfde afstand terug. Een geweldige manier om je ontdekkingsreis af te sluiten, tenminste als het weer het toelaat!